

 Föräldrastress och depression bland pappor under nyföddhetsperioden: Symtom, tankar och känslor, och särskilda beteenden

Elia Psouni

*Leg. Psykolog
Docent, Utvecklingspsykologi
Lunds Universitet*

elia.psouni@psy.lu.se

[1]

”Värna våra yngsta” konferens
Stockholm 16-17 Oktober 2018

 Depression hos pappor

USA+Kanada 12,5%

8,4%

Europa 6,5%

Cameron et al, 2016: 74 studier, 1980 – 2015

Kerstis et al., 2016: 37 / 727 ... 5,1 %

Massoudi et al., 2016: 56 / 882 ... 6,3 %

Massoudi et al., 2013: 29 / 882 ... 3,3 %

Kerstis et al., 2013: 16 / 320 ... 5,0 %

Bergström, 2013: 84 / 812 pappor ... 10,3 %

Hjelmstedt & Collins 2008: 0/36 ... 0,0 %

Edhborg, 2008: 2 / 113 ... 1,8 %

Edhborg et al., 2005: 1 / 106 ... 0,9 %

Meta-analytisk beräkning på samtliga studier ovan: 7%

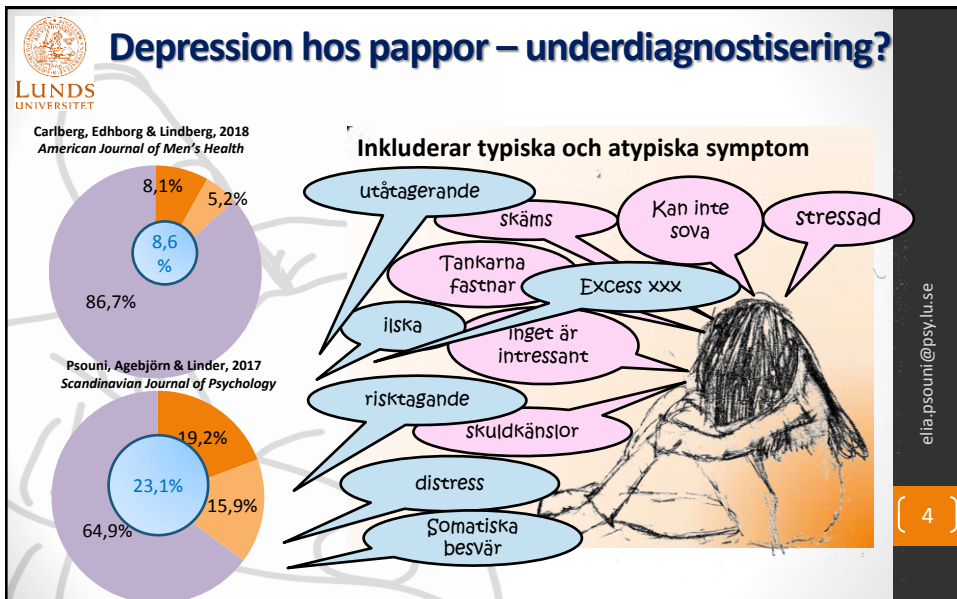
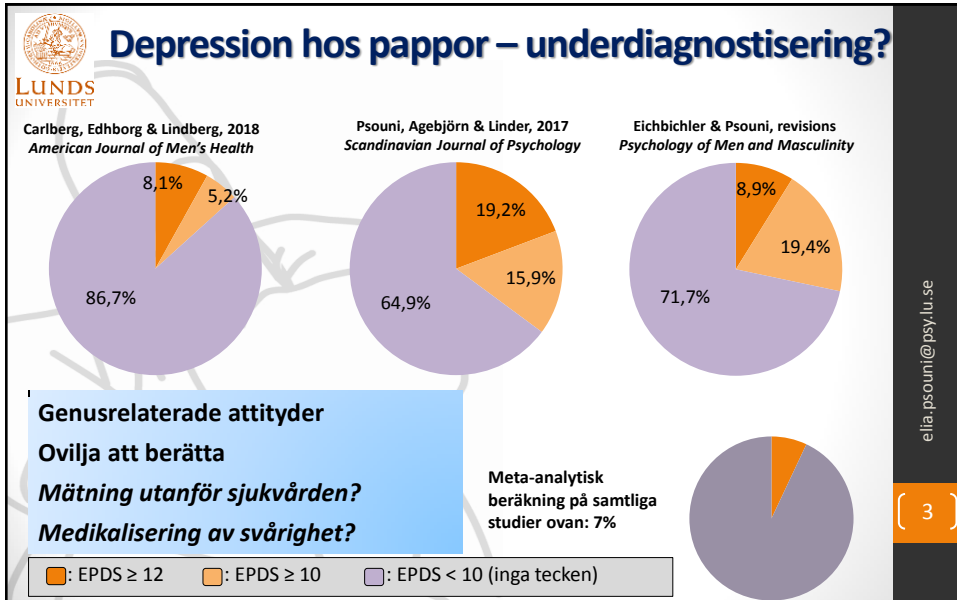
8,4%

7%

Legend:
[orange square] = Tecken på depression
[purple square] = ingen depression

elia.psouni@psy.lu.se

[2]

Depression hos pappor – underdiagnostisering?

LUNDS UNIVERSITET

Psouni, Agebjörn och Linder (2017) presenterade ett instrument som fångar såväl typiska som atypiska symptom

Tabell: Sensitivitet och specificitet med BDI-II som referens (cut-off =14)

	EPDS	EGDS (12-item)
α	.85	.90
AUC	.929	.937
Cut-off	≥ 10	≥ 10
Sensitivity	75.9 %	82.8 %
Specificity	89.4 %	87.1 %

Inkludera typiska och atypiska symptom

Cronbachs α = .89	R alla item
GMDS 2 (aggressivitet, impulsivitet)	.71
GMDS 3 (irritabilitet, rastlöshet, frustration)	.68
GMDS 1 (låg stresstolerans)	.66
EPDS 1 (upplever enbart det negativa)	.65
GMDS 6 (självömkan)	.62
EPDS 2 (ser inte fram emot dagen)	.61
EPDS 6 (överväldigad)	.56
EPDS 8 (ledsen/nere)	.78
EPDS 7 (olycklig/sömnsvårigheter)	.78
GMDS 5 (drastiskt förändrade beteenden)	.70
EPDS 5 (fear, panic)	.60
EPDS 10 (self-harm thoughts)	.51

Psouni et al. (2017) *Scandinavian Journal of Psychology*

elia.psouni@psy.lu.se

5

Depression hos pappor – underdiagnostisering?

LUNDS UNIVERSITET

Tidpunkten när depressionen uppstår

- Fördröjning i pappors psykiska reaktioner
- Meta-analytiska data: oförändrad prevalens
- Pappaledighet

Psouni, Agebjörn och Linder (2017) fann att prevalensen av pappor med depressiva symptom över tröskeln för uppföljning (BDI-II ≥ 14) var lika hög bland pappor vars spädbarn var 13-18 månader gammalt.

Psouni, et al. (2017) *Scandinavian Journal of Psychology*

elia.psouni@psy.lu.se

6

 Depression hos pappor – underdiagnostisering?
Sammanfattning

Tidpunkten när depressionen uppstår

- Fördröjning i pappors psykiska reaktioner
- Meta-analytiska data: oförändrad prevalens
- Pappaledighet

Inkludera typiska och atypiska symptom

- Olika grupper
- Kulturella och socioekonomiska skillnader

Genusrelaterade attityder

Ovilja att berätta

Mätning utanför sjukvården?

elia.psouni@psy.lu.se

{ 7 }

 Föräldraskap för emotionell trygghet

Föräldern

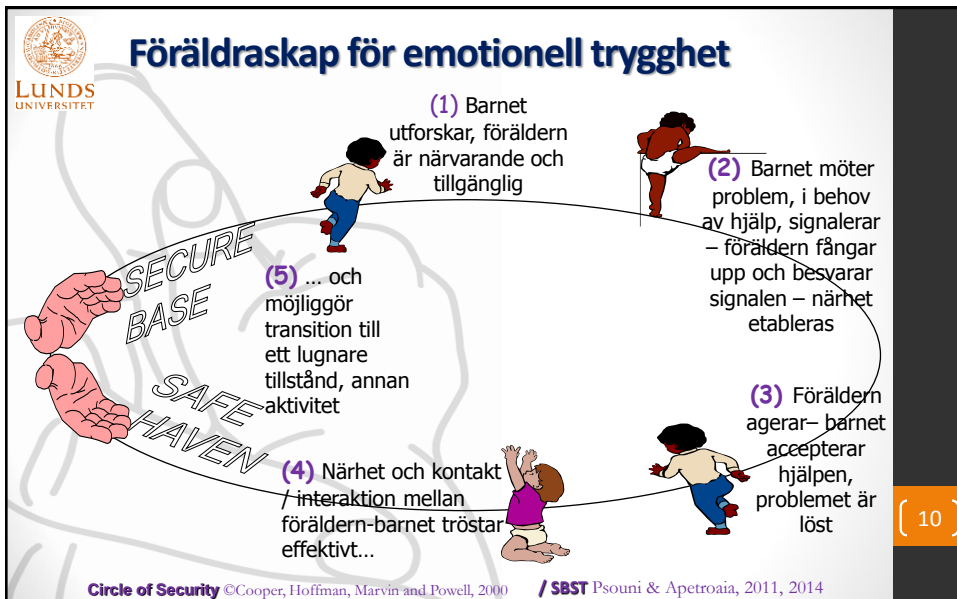
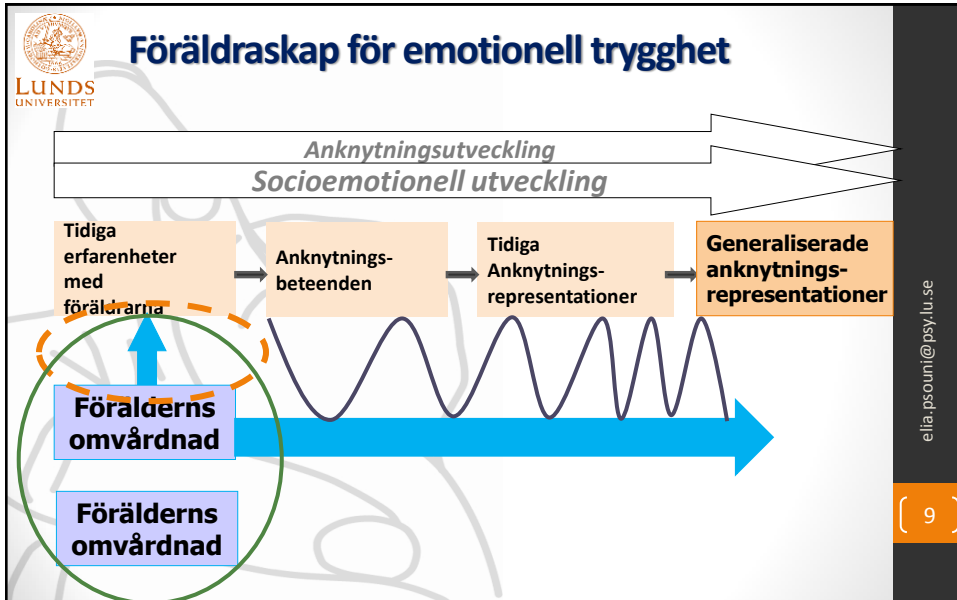
- Nedstämdhet
- Koncentrationssvårt
- Låg energi
- Lågt engagemang
- Känsla av värdelöshet
- Separationsångest, negativa tankar
- Skuld känsla, skam

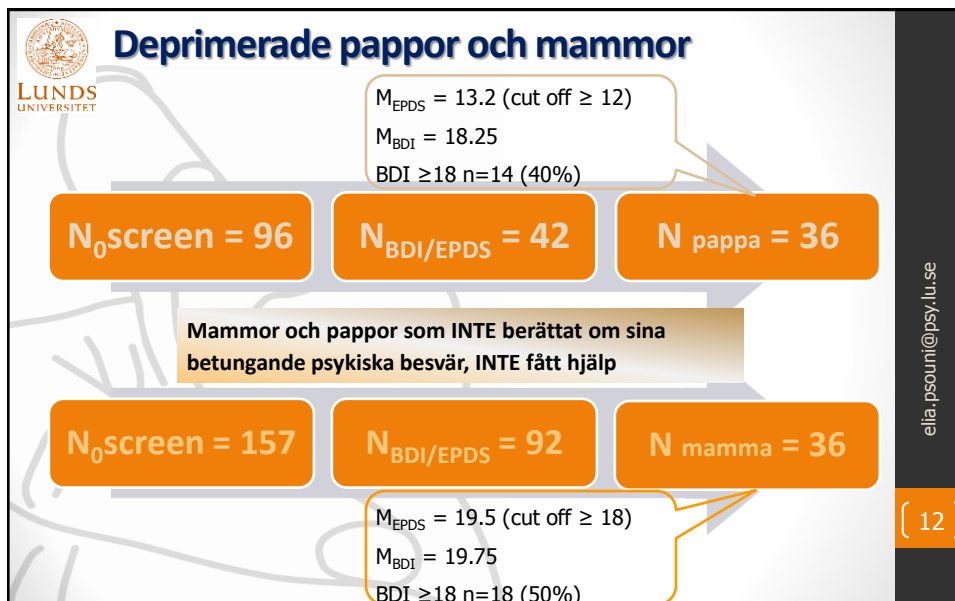
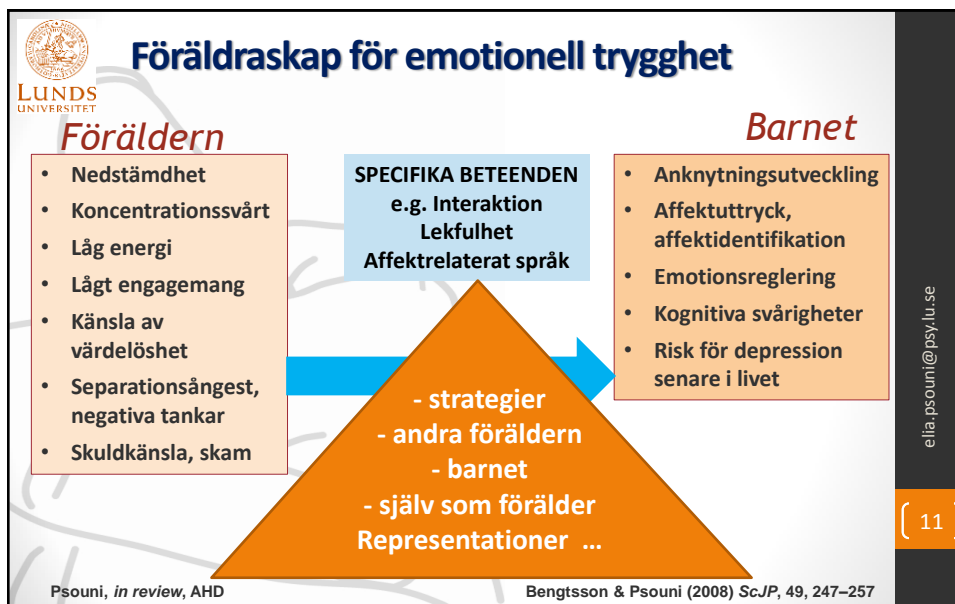
Barnet

- Anknätningsutveckling
- Affektuttryck, affektidentifikation
- Emotionsreglering
- Kognitiva svårigheter
- Risk för depression senare i livet

elia.psouni@psy.lu.se

{ 8 }

Parental-Caregiving Attachment Interview
Kodning - Klassifikationer

Omvårdnadsrepresentation

- Dismissing [D]**
Avvisande föräldraskap
Kognitiv deaktivering: idealisering, normalisering, nedvärdering
Känslor att vara avvisad av barnet
- Preoccupied [E]**
Självupptaget föräldraskap
Otillräcklig kontroll av tankar och känslor (ilska, skuld, besvikelse, ånger, passivitet)
Fokus på negativa minnen
- Autonomous [F]**
Kärleksfult föräldraskap
Konstruktiv coping
Balans mellan erfarenheter (minnen) och beskrivningar
- Unresolved [U]**
Trauma och förlust

Psouni, *in review*, AHD Bengtsson & Psouni (2008) *ScJP*, 49, 247–257

elia.psouni@psy.lu.se

[13]

Deprimerade pappor och mammor
Kvalité i deprimerade pappors och mammors omvårdnadsrepresentation

Trygghetsfrämjande: Kärleksfult föräldraskap, konstruktiv coping, balans mellan erfarenheter (minnen) och generella beskrivningar

Otrygghetsfrämjande: Avvisande föräldraskap, kognitiv deaktivering: idealisering, normalisering, nedvärdering, **alternativt** självupptaget föräldraskap, otillräcklig kontroll av tankar och känslor (ilska, skuld, besvikelse, ånger, passivitet), fokus på negativa minnen

Deprimerade pappor

Referens	Trygghetsfrämjande	Otrygghetsfrämjande
ej-deprimerade pappor	68%	32%
deprimerade pappor	33%	67%

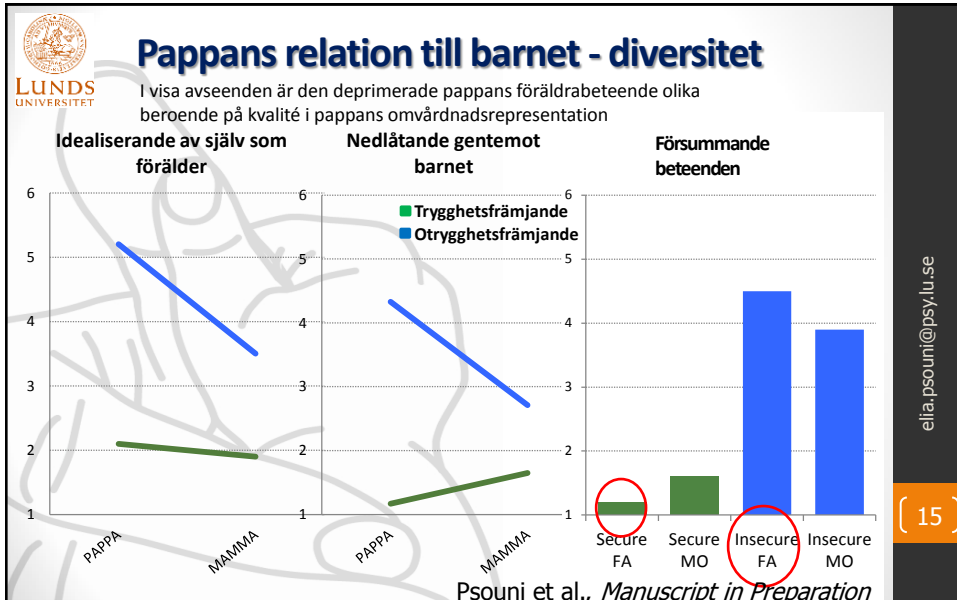
Deprimerade mammor

Referens	Trygghetsfrämjande	Otrygghetsfrämjande
ej-deprimerade mammor	71%	29%
deprimerade mammor	47%	53%

Psouni et al., *Manuscript in Preparation*

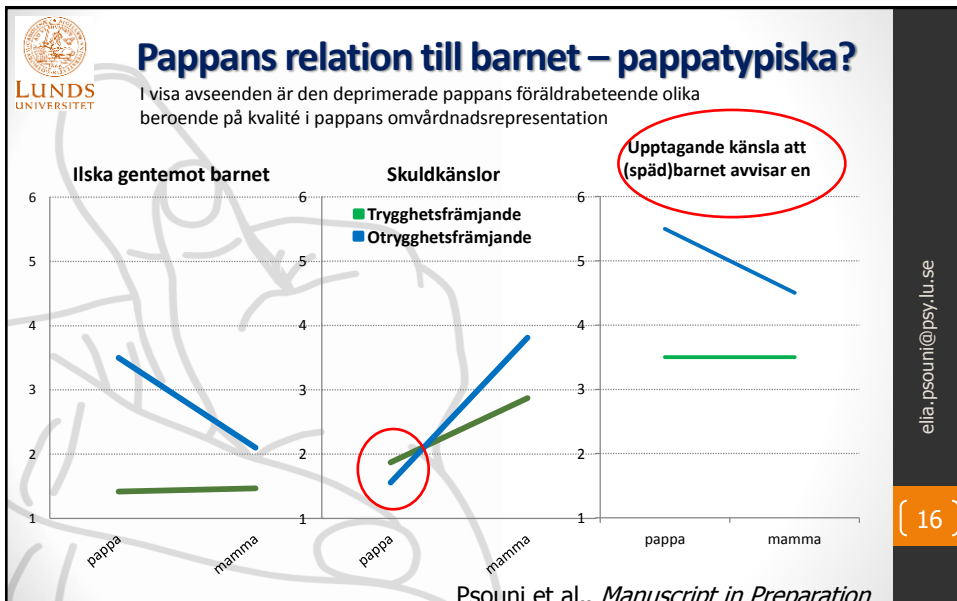
elia.psouni@psy.lu.se

[14]

elia.psouni@psy.lu.se

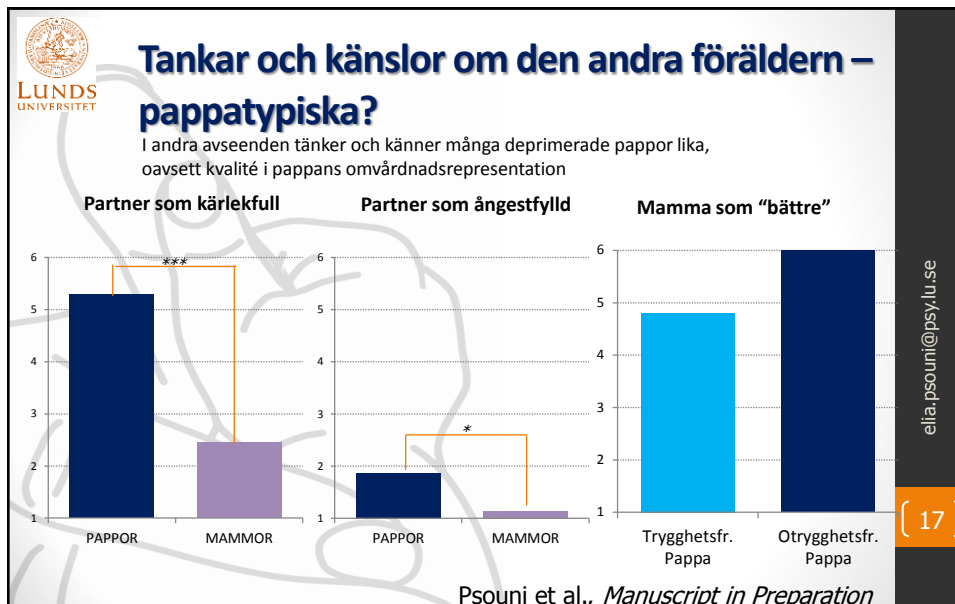
[15]

elia.psouni@psy.lu.se

[16]

 Att beakta

Identifiera psykisk ohälsa hos pappor

- Anpassad kontext för olika grupper
- Bredare spektrum symptom
- Inkludera moderat till allvarlig PND
- Inkludera senare input från pappor

(Psouni et al., *SJOP 2017*)

Hantera psykisk ohälsa hos pappor

- Impakt av genusstereotyper, "pappatypiska" tankar och känslor
- Otrygga representationer av anknytning och omvårdnad
- Trauma/förlust
- Relationssvårigheter (Eichbichler & Psouni, *revision*)

och framåt...

- Mörketal /attityder?
- Sociokulturell mångfald?
- Olika familjeformer?
- Icke-binära upplevelser?
- Olika strategier för att möta och hjälpa olika grupper? (Psouni et al., *in preparation*)
- Relationssvårigheter – familjebaserad intervention
- Förebyggande intervention? (Oehler & Psouni, *AHD 2018*)

elia.psouni@psy.lu.se

(18)

TACK!

Johan Agebjörn
Hanne Linder
Anna Eichbichler
Hedda Skyllbäck

Sofie Folger
Agnes Nilsson
Josef Huld
Samuel Junes
Chiara De Guili
Elaine Yin Teo

elia.psouni@psy.lu.se

(19)